

شى جىنپىڭ «ادەبىيەت ـ تارىخ ـ فىلوسوفىيا» رەداكسىياسىنداى بارلىق رەداكتورلارغا جاۋاپ خات جازدى

(باشى 1 ـ بەتتە)

وسى كەلەلى تاقىرىبقا جاقسى جاۋاپ بەرۋ قالىڭ فىلوسوفىيا قوعامدىق علمىدار قىز- مەتكەرلەرنىڭ تىزە قوسا قۇلىشىنىپ، جاڭغا ۱مداۋىر شارىت - جاعايدىنىدا جۇڭخۇانىڭ تاڭىداۋلى ۱مداستۇرلى مادەنىيەتىن جاسامپاز- دىقپەن كادەگە جاراتۋدى، جاسامپازدىقپەن دامىتۇدى لىگەرلەپتۇتىن قاجەت ەتەدى. جوعارى ساپالى ۱ملىي جۇرنىال اۋەلىگى

(باشى 1 ـ بەتتە)

قىستىناق تۇرعىندارى وزدەرى تۇرغان ۋىلىرنىڭ سىرت جاعىن وزگەر- تىپ، ۱مۇي ۱شىن اشەكەيلەپ، ۱بىر تۇل- ەالى اعاش دىدىس ـ اباقتار مەن تات باس- پايتىن بولاتتىن جاسالغان قازان ـ وشارق، ۋلىتىق كىيىم ـ كەشەك، كەستە- لى ورامال قاعاز قورابى، تامعا ملەتىن قالتا جانە اسپا ساعات سىياقتى بۇيمىدار- دى ساتىپ لىپ، ۱ار توسەككە ەكىدەن كىرلىك، كورىپە قاپ جانە توسەنىشى سەپتەدى... قىستاق تۇرعىندارىن ساپا- خات كاسىبى ”ساپۇگۈلىگىنە“ مىنگىزۋ ۱ۇشىن، كوكوعاي قالاشىى مەن تاراتى قىستاعىنىڭ كادرلارى قىرۋار قۇلىشىنى جاسادى.

۱بىر جىلدا 10 وتباسى اقشا تاۋىپ،

قىستاق تۇرعىندارىنىڭ بەلسەندىلىگى

قاۋلاپ، شارۋالار شاتىعى ساپاجايلارى

مەن خالىتتىق تۇسەلحانا اشقان ادامدار

بارغان ساپىن كوبەيدى. يىيىل بۇكىل

قىستاقتاى شارۋالار (مالشالار) شاتىعى

ساپاجاينىڭ، خالىتتىق تۇسەلحانىلىڭ

سانى 5۵كە جەتتى.

”شوپان“ ۱نى ەندىگارى مۇڭلى بولمايتىن بولدى

تاراتى قىستامى قازىر كەزىندەگى كەدەي دە توزىعى جەتكەن قىستاقتان مۇلەم باسقاشا.

قازىر بۇل ارا مەملەكەتتىك 3A دا.

رەجەلى ساپاخات كورىنىس ۱وڭىرى، مەملەكەتتىك اۋىل ـ قىستاق ساپاخاتىندا.

ماقساتتان اينىماي، جاڭالق اشۋعا جەتەك.

شىللك ەتۋى، جوعارى دەڭگەيلى زەرتىتەۋ

جەستىتكەىرن كورسەتۋى، تاڭىداۋلى

۱ملىي دارىندىلاردىڭ تولسىپ جەتىلۋىنە

قولداۋ كورسەتۋى، جۇڭگو مەن شەتەل.

ەردىڭ ۱ملىي اۋىس ـ كۇيىسىن جەبەۋى

كەرەك. سىزدەردىڭ كۇش ۋىستىنە كۇش

قوسىپ، جۇرنالىدى ۱مىپتى دە جاقسى شى-

هارۋىلارىڭىزدى ۱ۇمت ەتەمىن.

ماقساتتان اينىماي، جاڭالق اشۋعا جەتەك. شىلكەتەۋى، جوعارى دەڭگەيلى زەرتتەۋ جەستىتكەىرن كورسەتۋى، تاڭىداۋلى ۱ملىي دارىندىلاردىڭ تولسىپ جەتىلۋىنە قولداۋ كورسەتۋى، جۇڭگو مەن شەتەل. ەردىڭ ۱ملىي اۋىس ـ كۇيىسىن جەبەۋى كەرەك. سىزدەردىڭ كۇش ۋىستىنە كۇش قوسىپ، جۇرنالىدى ۱مىپتى دە جاقسى شى- هارۋىلارىڭىزدى ۱ۇمت ەتەمىن.

عى ۱تۇيىندى قىستاق، تاىعى جۇڭگو

كوكوعاي دالادا تۇنەۋ جىنالىسى، قار ـ

مۇز سالناتنانى، الاۋ كەشى، فوتوسۇرەت

جارىسى، گاز شارىمەن سەرۋەندەۋ

سىياقتى ۱بىر قىدىرۋ مادەنىيەت، ساپا-

خات، دەنە تارىبە قىمىلدارىن وتكىزگەن،

بۇل ايتسا ـ ايتقانداي ”ەرتسى وزەنىد-

ەدىگى ۱بىرىنىشى قىستاق“.

قازىر داڭقى اسپ تۇرغانداردان،

ات جالىنداعى ۱مۇي، قارا جورغا قوناقجا-

يى، چىڭقىڭ دەگى، ەرتىستىكتەر ۱مۇيى،

وزەن بوپىنداعى ۱مۇ سىياقتىلار بار. ۱ار

تۇسەلحانىلىڭ، شارۋالار شاتىعى ساپاجا-

ينىڭ وزىنە ۱نان ەرەكشەلىگى بار، بار-

لىعنىڭ تۇرلىشە چىكايالارى بار“، ـ

دەپ نازىگۈل ۱بىر ـ بىرلەپ ايتا باستا-

دى.

ساپاخات كاسىبى تاراتى قىستاعىنىڭ

بەت ـ بەينەسىن وزگەرتتى، ۱مىپتى دە

كوپ ادامنىڭ تاعدىرىن دا وزگەرتتى.

”دامىپ بۇگىتكە جەتكەندە، تاراتى

قىستاعىنىڭ ۱بىز ۱مۇشىن ازىرلەگەن تۇعە-

رىنا لىعىس ايتامىز“، ـ دەدى كوكوعاي

اۋدانى سىپاتى . كىكى ۱سۇت ونىمدە-

رىن مانەرلەۋ شەبەرханاسىنىڭ جاۋاپتىسى

نۇرجان مۇراتبەك. بۇرىن ۱مداستۇرلى

دامدەگى ايران ۱يىتۇدى نەگىز ەتەتىن

بۇل ۱سۇت ونىمدەرى كاسپورىنىڭ قۇ-

رىلغان ۋاقتىنى دا تىم ۇزىن ەمەس.

قىستاق كاسپورىنىڭ ونىمدەرىن كور-

سەتۋى، ساتۋى ۱مۇشىن تەگىن ورىن

ازىرلەپ بەردى، مۇنان سىرت، قىستاقتا-

عى ساپاخاتشىلارغا قىزەت وتەۋ ورنال-

ىنىان ارناۋلى ساتۋ اۋماعىن اشىپ

شانىدۇڭ داشۇەسىى «ادەبىيەت ـ

تارىخ ـ فىلوسوفىيا» جۇرنالى 1951 ـ

جىلى 5 ـ ايدا شىعا باستانغان، جاڭغا

جۇڭگو قۇرىلغاننان كەيىن شىعا باستانغان

تۇڭغەشى جوعارى مەكتەپ قوعامدىق عد-

لىمدار علمىي جۇرنالى ۱ارى ەلمىزەدىگى

قازىرگە دەيىنگى شىعا باستانغان ۋاقتى

ەڭ ۇزاق جالپىلىق گۇمانيتارلىق قوعام-

دىق علمىمدار ۱ملىي مەرزىمدى جۇرنال-

بەرۋگە دايىندالىپ وتىر .

”كوكىتىم مەرەكەسى كەشىندە

ورنىدلغان «كوكوعايدامى شوپان»

۱انى كوكوعايدىڭ اتىن ەلگە تانىتتى،

قىستاققا كوكىتىم مەرەكەسىنىن كەيىن

كوپتەگەن شاڭغى اۋەسكەرلەرى كەلدى.

كوكىتەمدەگى كورىنىس باسقا كەزدەن

وزگەشە، بۇل اراعا كەلۋدى ۇناتتىن سا-

ياحاتشىلار بارغان ساپىن مولالايدى“، ـ

دەدى نازىگۈل .

كۇن ساپىن قىزا تۇسكەن ساپاخات

كاسىبى قىستاق تۇرعىندارىن شاتىتقىقا

جانە باقتقا كەنەلتتى.

تاراتى قىستاعىندا ۱ار جىلى بەيتا-

نىس جۇزدەر پايدا بولادى ـ ولار بۇل

قىستاقتىڭ ادامدارى ەمەس، ۱بىراق بار-

لىعى وسى قىستاقنىڭ ساپاخات كاسىبىنىڭ

دامۇنا دەم بەرۋ ۱مۇشىن ۱ارى وزدەرىنىڭ دە

باقتى تۇرمىسى ۱مۇش كەلەدى.

يىپىل 5 ـ ايدىڭ باسندا تۇڭ جىرۇڭنىڭ

كوكوعاي شياڭشلى حايلۇكۇڭ قۇرىما ـ

قاتناما اسخانىسى تاراتى قىستاعىندا ساۋ-

داسىن باستادى. ول كوكوعاي قالاشىعە-

نان، 2018 ـ جىلدان باستاپ قالاشىقتا

قۇرىما ـ قاتناما اسخانىسىن اشىپ، ساۋاد-

سى جاقسى بولپ كەلگەن بولاتتىن. دە-

سەدە ول تاراتى قىستاعىنا قاتتى قىزد-

ەپ، وسى ارادان اسخانا اشۋدى ويلاپ

كەلگەن. بىلتىر قىستا ول قالاشىقتاى اس-

خاناسىن جاۋىپ، قىستاققا كەلدى. ”بۇل

ارانىڭ ەكولوگىيالىق ورتاسى وتە تاماشا،

(باشى 1 ـ بەتتە)

شىنچىياڭنىڭ جىبەك جولى ەكونومىكالىق

بەلدەۋى وزەكىنى رايونىن قۇرۋ، مەرەكشە،

باسمىدىققا يە كاسىپ سالالارىن جەتىل-

دىرۋ، ۇلعايتۋ، اىگىلى ماركا قۇرىلىسىن

كۇشەيتىۋ سىياقتى جاقىتاردا قول جەتكىزگەن

تابىستارنى شوغىرلى اىگىلەدى.

شىنچىياڭ شىجى جىڭتۇڭ مادەنىيەت

ناراتۋ شەكىتى سەرىكتەستىگىنىڭ باس جورا-

سى لىن دۇڭىدۇڭ تانىستىرىپ بىلاي دەدى:

شىنچىياڭ كورمە ساراينىڭ جەر اۋدانى 151

شارشى مەتىر، تۇتاس تۇلعالىق جوبالاۋ ماق-

ساتى شىعىسى، باتسى ەكى كىرەر اۋىزداعى

ۇقساماپتىن كورۋ تۇرعىسى ارقىلى كوركەم

شىنچىياڭدى كورسەتۋ بولسىپ، اىونتتار

”شىنچىياڭ جاقسى جەر“ دەگەن كورىنىسكە

تەرەڭ بويالغان كەزدە شىنچىياڭنىڭ اىگىلى

ماركا قۇرىلىسىنىڭ تابىستارنىن شىكەرلەيى

سەزىنەتىن بولادى. كورمە ساراينىڭ 4 بۇ-

رىشىنا جەكە ـ جەكە شىنچىياڭنىڭ كەپتىرىل-

(باشى 1 ـ بەتتە)

اۋتونومىيالى رايوندىق خالىق قۇرىل-

تاىى تۇراقتى كومىتەتىنىڭ مەڭگەرۋشىسى

شاۋكەت يىمىن ۱ماجىلىسىنى باسقاردى ۱ارى

۱موز سويلەدى.

۱ماجىلىس مىنالاردى باسا دارىپتە-

دى: ساپاسى دەڭگەيدى شىنايى جوعارىلا-

تىپ، ”غورت تانىمدى“ كۇشەيتىپ،

”غورت سەنىمدى“ بەكەمدەپ، ”ەكىنى

قورعاۋدى“ ورنىداپ، خالىق قۇرىلتايى

قىزمەتىنە شى جىينىڭنىڭ جاڭغا ۱مداۋىر

جۇڭگوشا توسىيالىزىم يدەياسىمەن جەتكە-

شىلىك ەتۇگە، ۱بىر تۇتاس باسشىلىق

ەتۇگە تاباندى بولسىپ، خالىق قۇرىلتايى

قىزمەتىنىڭ ۱رقايسى جاقىتارىندا جانە

جالپى بارىسىندا جايىپاي تىياناقتاندىرۋ

كەرەك. باس شۇجى شى جىينىڭنىڭ خالىق

قۇرىلتايى تۇزىمىنە تاباندى بولۇ جانە كە-

مەلدەندىرۋ جويندەگى ماڭىزدى يدەيا-

سىن شىكەرلەيى ۇبىرەنىپ، داپەكتىلەندىد-

رىپ، خالىق قۇرىلتايى قىزمەتىن اناعۇرلىم

ويداعىداي جايپاي مەڭگەرۋگە جانە جە-

تەكىنىلىك ەتۇگە پايدالانۇ كەرەك.

۱ماجىلىس مىنالاردى اتاپ كورسەت-

تى: شى جىينىڭنىڭ زاڭمەن جونغە سالۇ

يدەياسىن شىكەرلەيى ۇبىرەنىپ، داپەكتىد-

لەندىرىپ، مەملەكەتتىك خالىق قۇرىلتايە-

نىڭ زاڭ ەرىجە شىعارۋ قىزمەتىنىڭ پايدا-

لى تاجرپىيەلەرىنىن ۇبىرەنىپ، ۇلگى لىپ،

پارتيانىڭ زاڭ ەرىجە شىعارۋ قىزمەتىنە جايپاي

باسشىلىغىنا تاباندى بولسىپ، خالىق قۇرىلتا-

يىنىڭ جانە ونىڭ تۇراقتى كومىتەتىنىڭ

زاڭ ەرىجە شىعارۋ قىزمەتى بارىسىنداعى

جەتەكىشىلىك رولىن ويداعىداي ساۋلەلەن-

(باشى 1 ـ بەتتە)

ئاڭغرەتك ۱بىر ماي شەلپەك، تۇستە

جارتى تارەلكەدەن كوبەرەك ەتتى لاعمان

جەدى، 2 رەت قورەكتىك تالغان، 2 رەت

ايران ۱شىشىپ، بىرنەشە تىال جەمسى

جەدى... 5 ـ ايدىڭ 10 ـ كۇنى جەرگە ۱تۇ-

سىپ شىنىغۇدىڭ 2 ـ كۇنى، شىياۋ مايدىڭ

تابەتىنىڭ شۇغىل ارتقاندىعى شەشىسى

سۇدېمىيا يىمىنتوخىنى تاڭ قالدىردى. ۇل-

نىڭ كۇپتى بولۇونان الاڭىداعان سۇدېمىيا

شىياۋ مايعا تاماقتى تارتا بەرۋدى ويلاستىرا-

دى، ۱بىراق شىياگەر مۇنىسنى قۇتىنامادى.

”بالانىڭ تابەتىنىڭ جاقسارۋى دەن-

ساۋلىغىنىڭ جەدەل قالپىنا كەلە باستاعاندىد-

ىنىان دەرەك بەرەدى“، ـ دەدى وسى

شىپاخانانىڭ بالالار اۋرۇى ۱بولىمىنىڭ

مەڭگەرۋشىسى جاڭ شۇەچىڭ، 7 جاسار

بالانىڭ تەز جەتلىۋ مەزگىلىدە تۇرغاندىد-

مەن ويلاستىرۇدان ولار شىاۋ مايدى تاماق-

تىان تارتۇدىڭ ورنىنا جۇڭگوشا قايناتپا

۱مدارى ارقىلى بالانىڭ اسقازان ـ نشەك

قىزمەتىن جاقسارتتى، ”ۇناتقان تامامەن

بەردى، كوڭل كۇبى جاقسى بولسا تابەتى دە

ارتا تۇسەدى“.

5 ـ ايدىڭ 5 ـ كۇنى مەملەكەتتىك تا-

ردار، ساقا جۇڭگوشا شىياگەرلىك، دارد-

كەرلىك مامانى، وسى شىپاخانانىڭ سۇبەك

بىنىن ارتتىرىپ، حاۋىپسىزدىك قاتەرىن باىتل جويۇ كەرەك.

۱ماجىلىس مىنالاردى تالاپ ەتتى:

جەر ـ جەر، تاراۋلار ساپاسى دەڭگەيدى

جوعارىلاتىپ، ”غورت تانىمدى“ كۇ-

شەيتىپ، ”غورت سەنىمدى“ بەكەم-

دەپ، ”ەكىنى قورعاۋدى“ ورنىداپ،

تاسقىن مەزگىلىدە شۇ قويمالاردىن تاسقىندى

نان امان وتكىزۋ قىزمەتىنىڭ ماڭىزدىلىغىن،

كوكەي تەستىلىگىن جەنە تانىپ، باىتىل

تۇردە يدەيا مەن ارەكەتتى باس شۇجى

ڭىزدى نۇسقاۋىنىڭ رۇجىمەن بىرلىككە

كەلتىرىپ، پارتيا ورتالىق كومىتەتىنىڭ،

مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ شەشىمدەرىمەن،

ورنالاستىرۇلارىمەن بىرلىككە كەلتىرىپ،